

LOTIN TILINING TIBBIYOT FANIDAGI ROLI VA UNING AHAMIYATI

Sayfullayeva Xabiba

Zarmed universiteti Farmatsiya yo'nalishi 1-kurs talabasi

Normuradova Nasiba

Zarmed universiteti Tillar kafedrası o'qituvchisi

E-mail: normuradova74@gmail.com

Annotatsiya. Lotin tili shifokorlarga va tibbiyot ta'limini olishni boshlagan talabalarga o'zaro ma'lumot almashish va kasbiy bilimlarni o'rganish jarayonida yordam beradi. Lotin tilidagi murakkab anatomik, histologik va klinik terminlarni to'g'ri tarjima qilishda ko'plab qiyinchiliklar yuzaga keladi. Bu atamalar tibbiy mutaxassislarga o'z kasbiy sohalarida o'zaro tushunishni osonlashtiradi.

Kalit so'zlar: tibbiyot, an'anaviy, anatomik, histologik va klinik, epidemiya, bronx, herpes, karsinoma.

Kirish. Lotin tilining tibbiyot sohasidagi o'rni va ahamiyati juda katta. Tibbiyotda lotin tilini bilish, dunyoning turli mamlakatlaridagi shifokorlarga bir-birlarini oson tushunish imkonini beradi. Shu tariqa, lotin tili butun dunyo shifokorlari uchun umumiy til sifatida xizmat qilmoqda. U tibbiy sohada uzoq tarixga ega bo'lib, ko'plab tibbiy asarlar an'anaviy ravishda lotin tilida yozilgan.

Bu til shifokorlarga va tibbiyot ta'limini olishni boshlagan talabalarga o'zaro ma'lumot almashish va kasbiy bilimlarni o'rganish jarayonida yordam beradi.

Zamonaviy pedagogikada tibbiy ta'limda o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlash uchun interfaol texnologiyalarni qo'llash, o'qituvchi va o'quvchilarning o'zaro hamkorligini kuchaytiradi.

Tibbiyot universitetlarida ta'lim olish jarayonida, talabalarga kasbiy va madaniy ko'nikmalarni egallash kerakligi ta'kidlanadi. Tibbiyot institutlarining dastlabki bosqich talabalari lotin tili va tibbiy terminologiya fanini o'rganishni boshlaydilar. Bu, odatda, yangi va qiyin fan bo'lganligi sababli, barcha talabalar uni bir xil darajada o'zlashtira olmaydi. Xususan, lotin tilidagi murakkab anatomik, histologik va klinik terminlarni to'g'ri tarjima qilishda ko'plab qiyinchiliklar yuzaga keladi. Bu, moslashgan va moslashmagan aniqlovchilarni o'rganishda ham aks etadi.

Tibbiyotda lotin tili o'rganishning asosiy maqsadi - tibbiy terminologiya va atamalarni o'rganishdir. Bu atamalar tibbiy mutaxassislarga o'z kasbiy sohalarida o'zaro tushunishni osonlashtiradi. Shifokorlar va tibbiyot xodimlari xalqaro atamalardan foydalanib, turli mamlakatlardagi mutaxassislar bilan oson aloqada bo'lishlari mumkin. Tibbiyotda ishlatiladigan atamalar ko'pincha yunon va lotin tillaridan kelib chiqqan bo'lib, ular ilmiy va amaliy tibbiyotning asosiy vositalarini tashkil qiladi. Masalan, epidemiya, bronx, herpes, karsinoma, emfizema kabi atamalar lotin tilidan kelib chiqqan. Bu atamalar barcha mamlakatlar shifokorlari uchun tushunarli va yagona ma'lumotnoma sifatida xizmat qiladi.

Bugungi kunda lotin tili faqat qadimgi Rim madaniyatining yodgorligi sifatida emas, balki zamonaviy ilmiy va tibbiy sohalarida ham mustahkam o'ringa ega. U biologiya, huquqshunoslik va tibbiyotda ilmiy terminologiyaaning asosiy qismi hisoblanadi. Shu sababli, tibbiyotda lotin tili

va yunon tilining asoslarini o‘rganish, mutaxassislariga o‘z kasbiy bilimlarini yanada chuqurroq anglash va yangilab borilayotgan tibbiy bilimlarga tezkor kirish imkoniyatini taqdim etadi. Tibbiyotda anatomik atamalar va terminologiyaning o‘rni nihoyatda muhimdir. Ularning to‘g‘ri tushunilishi va ishlatilishi shifokorning kasbiy faoliyatini samarali olib borishida hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Shu tarzda, lotin tili tibbiyotda bilimlarni uzatishda va xalqaro miqyosda o‘zaro tushunish jarayonida muhim vosita hisoblanadi.

Tibbiy terminologiya va uning ahamiyati -Lotin tili, tibbiyotda xalqaro terminologiyaning asosiy manbai hisoblanadi. Shifokorlar har bir davlatda qadimgi yunon va lotin tillari asosida shakllangan universal atamalardan foydalanadilar. Ushbu atamalar mutaxassislar uchun tushunarli bo‘lib, millatga qarab o‘zgarishsiz qoladi. Bunday xalqaro atamalar tibbiyot fanining asosiy tarkibini tashkil etadi. Tibbiy terminologiyaning boshlang‘ich nuqtasi - ilmiy tushunchalarni ixcham va aniq ifodalashdir. Tibbiyotda uchta asosiy terminologiya tizimi mavjud: anatomik va gistologik terminologiya, farmatsevtik va klinik terminologiya.

Lotin tilini o‘rganish tibbiyotda nafaqat ilmiy terminlarni tushunish, balki butun dunyo bo‘ylab mutaxassislar bilan muloqot qilish imkonini beradi. Shifokorlar uchun lotin tili nafaqat tibbiy bilimlarni o‘zlashtirish, balki tibbiy atamalarni o‘zaro tushunish va bemorlarga yordam berish uchun zarur vosita hisoblanadi.

Lotin tili va kasbiy tilni shakllantirish -Lotin tili o‘rganish jarayonida, talabalar faqat atamalarni o‘rganib qolmay, balki o‘z kasbiy tili uchun zarur bo‘lgan terminologik tizimni ham shakllantiradilar. Bu tizim, tibbiyotda ishlatiladigan barcha atamalar va tushunchalarning asosiy strukturasini tashkil qiladi. O‘qituvchi, bu tizimni tushunishga va uni to‘g‘ri qo‘llashga yordam beradi. Bu jarayonning muvaffaqiyatli bo‘lishi uchun lotin tili kursi nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy ko‘nikmalarni ham o‘z ichiga olishi kerak.

Lotin tili tibbiyot ta’limining ajralmas qismi bo‘lib, kelajakdagi shifokorlarni tayyorlashda muhim rol o‘ynaydi. Ushbu til, tibbiy atamalarni tushunish va to‘g‘ri ishlatishda, shuningdek, umumiy madaniy rivojlanishda katta ahamiyatga ega. Lotin tilini o‘rganish jarayonida olingan bilimlar va ko‘nikmalar, nafaqat tibbiyot fanlarini o‘rganishda, balki amaliy shifokorlik faoliyatida ham samarali qo‘llanadi. Shu bilan birga, lotin tilini o‘rganish, talabalarni tibbiy sohadagi terminologiya tizimi bilan tanishtirib, ularni global miqyosda faol ishlay olishlari uchun tayyorlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Sunbula R. et al. Teaching foreign languages in medical institutes //Journal of Positive School Psychology. – 2022. – C. 1605–1613-1605–1613.
2. Xo‘jayev G‘.X., Kuvatov A.K., “Ta’lim jarayonida ilg‘or pedagogik texnologiyalarni qo‘llash” Samarqand, 2004 yil.
3. Мухаммедова, О.А. (2022). Развитие медицинского образования в Узбекистане. Eurasian Journal of Academic Research, 2(5), 397-399
4. Болдырева О.Н. Нет пути в медицине без латинского языка (Non est via in medicina sine lingua Latina).
5. Akhtamovna, M. O. (2022). Foreign Language Teaching to Students Non Linguistic Higher Education Institutions. Global Scientific Review, 10, 168-170.
6. Аванесьянц Э.М., Кахацкая Н.В. Основы латинского языка и медицинской терминологии -М.: «А Н Т И», 2001. - 345 с.

7. Abrayeva Sh.E. Tibbiyot terminologiyasida lotin va yunon tillarining ahamiyati. Новости образования: исследование в XXI веке. 2023 yil mart
8. Akhtamovna, M. O. (2023). Development of Russian-Language Competence of Medical Students. Eurasian Journal of Learning and Academic Teaching, 16, 46-48.
9. О Мухаммедова. Иностранный язык для студентов вузов задачи обучения., 44
10. Abrayeva, S. (2022). Lotin tilining tibbiyot terminologiyasida roli (Doctoral dissertation, Uzbekistan, Tashkent).
11. Esonovna, A. S. (2023). Tibbiyot terminologiyasida lotin va yunon tillarining ahamiyati.
12. Esonovna, A. S. (2021). Application of latin and greek synonymic morphemes in medical terminology of the french language.
13. Gulfura, T., Bobojonova, S., Shakhnoza, A., Komila, S., & Doniyor, A. (2019). The role of task based learning in teaching english.